

VALTIOVARAINVALIOKUNNAN MIETINTÖ 21/2009 vp

Hallituksen esitys laiksi ajoneuvoverolain muuttamisesta annetun lain 10 §:n muuttami- sesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 18 päivänä syyskuuta 2009 lähettänyt valtiovarainvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi ajoneuvoverolain muuttamisesta annetun lain 10 §:n muuttamisesta (HE 135/2009 vp).

Jaostovalmistelu

Asia on valmisteltu valtiovarainvaliokunnan verojaostossa.

Asiantuntijat

Verojaostossa ovat olleet kuultavina

- lainsäädäntöneuvos Merja Sandell, valtiovarainministeriö

- toimialajohtaja Olli Lindroos, Ajoneuvohallintokeskus AKE
- tulliveropäällikkö Marko Koski, Tullihallitus
- toimitusjohtaja Pentti Rantala, Autoalan Keskusliitto ry
- toimitusjohtaja Pasi Nieminen, Autoliitto ry
- toimitusjohtaja Pekka Puputti, Autotuojat ry
- toiminnajohtaja Timo Piilonen, SF-Caravan ry
- johtava lakimies Juha Koponen, Veronmaksajain Keskusliitto.

Kirjallisen lausunnon toimittivat Matkailuajoneuvotuojat ry ja ympäristöministeriö.

Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry, sosiaali- ja terveysministeriö sekä Suomen Yrittäjät ry ilmoittivat, ettei niillä ole huomauttamista asiaan.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi ajoneuvoverolakia. Pakettiautoista kannettavan ajoneuvoveron perusvero muutettaisiin auton ominaishiilidioksidipäästöön perustuvaksi yhdenmukaisesti henkilöautojen vastaavan veron kanssa. Niistä pakettiautoista, joiden päästöistä ei ole tietoa, veroa kannettaisiin auton kokonaismassan perusteella saman verotaulukon perusteella kuin henkilöautoista.

Matkailuautot ja ennen vuotta 1993 rekisteröidyt erikoisautot verotettaisiin samojen perusteiden mukaan kuin henkilö- ja pakettiautot.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan asetuksella myöhemmin säädettävänä ajankohtana samanaikaisesti henkilöautojen vastaavan veromuutoksen kanssa. Tavoitteena on, että laki tulee voimaan maaliskuussa 2010.

Esitys liittyy valtion vuoden 2010 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Valiokunta puoltaa esityksen hyväksymistä muuttamattomana.

Henkilöautojen perusvero muutettiin vuonna 2007 toteutetun uudistuksen yhteydessä hiilidioksidipäästöön perustuvaksi. Pakettiautojen vero jäi kuitenkin kiinteäksi, eikä sillä ole yhteyttä päästömääriin. Pakettiautot oli tarkoitus ottaa vero-ohjauksen piiriin myöhemmin niiden päästödirektiivillä määriteltyjen hiilidioksidipäästöjen ja polttoaineenkulutuksen mittausmenetelmää koskevien määräysten tultua voimaan. Muutokset tulevat voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana sen jälkeen, kun tarvittavat Ajoneuvohallintokeskuksen tietojärjestelmämuutokset ovat valmiit. Tavoitteena on, että laki voisi tulla voimaan maaliskuussa 2010.

Nyt annetulla esityksellä toteutettaisiin tavoitteena ollut ajoneuvoveron ympäristöohjauksen laajentaminen pakettiautoihin muuttamalla nykyinen kiinteä perusvero hiilidioksidipäästöön perustuvaksi henkilöautojen perusveron tavoin. Perusvero määräytyisi ominaishiilidioksidipäästön perusteella saman verotaulukon mukaan kuin henkilöautojen ja kasvaisi siten progressiivisesti päästöjen mukaan 20 eurosta vuodessa 605,90 euroon vuodessa. Nykyisen autokannan perusteella pienin vuotuinen vero olisi noin 52 ja suurin noin 420 euroa.

Uudistus koskisi myös olemassa olevaa pakettiautokantaa. Päästöperusteista perusveroa voidaan kuitenkin soveltaa vain siihen uusimpaan autokantaan, josta tiedot ominaishiilidioksidipäästöistä on saatavissa. Ennen vuoden 2008 alkua käyttöön otettuihin pakettiautoihin sovellettaisiin kokonaismassaan perustuvaa perusveroa, jonka määrä on 75,92 eurosta 485,45 euroon vuodessa.

Kokonaismassaan perustuvaa perusveroa sovellettaisiin rekisteröintiajankohdasta riippumatta sekä paketti- että henkilöautoihin, jos ajoneuvoliikennerekisterissä ei ole tietoa hiilidioksidipäästöstä. Koska matkailuautoista näitä tietoja ei käytännössä ole, niiden osalta perusvero

määräytyisi käytännössä kokonaismassan perusteella. Sama koskisi useita erikoisajoneuvoja.

Kun vero nykyisin on pakettiauton iästä riippuen 94,97 tai 127,50 euroa vuodessa, pakettiauton päästöperusteinen vero olisi yleisimmissä päästöluokissa 195 ja 234 euroa vuodessa. Kokonaismassaan perustuva vero olisi puolestaan tyypilliselle tavarankuljetukseen käytettävälle pakettiautolle noin 317 euroa vuodessa.

Valiokunnan arvio

Valiokunta pitää tärkeänä, että yleisesti onnistuneena pidetty ajoneuvoveron ympäristöohjaus laajennettaisiin koskemaan henkilöautojen lisäksi myös pakettiautoja. Uudistuksella olisi sillä ensisijaisesti tavoiteltavien ympäristövaikutusten lisäksi myös monia muita myönteisiä vaikutuksia, kuten henkilöautojenkin kohdalla. Näihin kuuluu esimerkiksi liikenneturvallisuuden parantuminen uudempien ja samalla teknikaltaan aiempaa turvallisempien autojen yleistyessä.

Yhdenmukaisten veroperusteiden johdosta verotus ei vaikuttaisi hankintapäätöksiin, vaan valinta henkilö- ja pakettiauton välillä jäisi riippumaan kuljetustarpeesta. Verotus ei myöskään vaikuttaisi siihen, kumpaan ajoneuvoluokkaan ajoneuvo katsastetaan, silloin kun se on valittavissa. Tältä kannalta myönteistä on myös se, että uudistus voisi tulla voimaan samanaikaisesti henkilöautoja koskevien muutosten kanssa jo maaliskuussa 2010.

Kun tavoitteena on ollut, että paketti- ja henkilöautojen perusveron perusteet olisivat samat ja henkilöautojen kohdalla tavoitteena oli tuotto-neutraali lopputulos, on selvää, että samaa ei voida saavuttaa pakettiautojen kohdalla. Pakettiautojen perusveron tuotto nousisi lähes 2,5-kertaiseksi. Ero henkilöautoihin selittyy pitkälti sillä, että ensi vaiheessa valtaosalla pakettiautokannasta perusvero määräytyisi kokonaismassan perusteella. Pakettiautoilla oman massan ja kokonaismassan, jolla tarkoitetaan omaa massaa lisättynä kantavuudella, ero on erilaisen

käyttötarkoituksen vuoksi huomattavasti suurempi kuin henkilöautoilla.

Hallituksen esityksessä on pohdittu tarvetta säätää pakettiautoille oma kokonaisuudessaan perustuva verotaulukkonsa tai säätää niille henkilöautoja matalampi enimmäisveron taso. Kokonaisuudessaan käyttämistä veron perusteena puoltavat kuitenkin hallinnolliset näkökohdat: kaikista pakettiautoista ei ole käytettävissä omaa massaa kokevia tietoja. Kokonaisuudessaan myös korreloi päästöjen määrän kanssa. Kokonaisuudessaan perustuvan perusveron tason alentaminen kohdistuisi vanhempaan ja siten päästöiltään haitallisempaan ajoneuvokantaan, mikä heikentäisi uudistuksella tavoiteltua ohjausvaikutusta.

Perusvero nousisi erityisesti matkailuautojen kohdalla, mihin seikkaan valiokunta kiinnitti huomiota jo vuoden 2007 uudistuksen yhteydessä hallituksen esityksestä (HE 146/2007 vp) antamassaan mietinnössä (VaVM 24/2007 vp). Hallituksen lakiesitystä muutettiin eduskuntakäsittelyn yhteydessä mietinnön mukaisesti pe-

rusveron nousun rajoittamiseksi siten, että ajoneuvoluokaltaan henkilöautoihin kuuluvien matkailuautojen perusvero on pakettiautojen tapaan kiinteä 35 senttiä päivässä eli 127,75 euroa vuodessa. Nyt painavien matkailuautojen vero nousisi 300—485 euroon vuodessa. Valiokunta ei kuitenkaan pidä perusteltuna perusveron alentamista erikseen matkailuautojen osalta. Matkailuautojen käyttö keskittyy lämpimiin vuodenaikoihin, ja ilmoittamalla ajoneuvorekisterikeskukseen auton väliaikaisesta poistamisesta liikennekäytöstä omistaja voi vaikuttaa perusveron vuotuisen määrään. Menettely helpottuu ensi keväänä, jolloin rekisteri-ilmoituksen tekeminen tulee mahdolliseksi internetyhteyden välityksellä.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella valtiovarainvaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana.

Helsingissä 23 päivänä lokakuuta 2009

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Hannes Manninen /kesk	Heikki A. Ollila /kok
vpj.	Kari Rajamäki /sd	Markku Rossi /kesk (osittain)
jäs.	Tarja Filatov /sd	Matti Saarinen /sd
	Christina Gestrin /r	Petri Salo /kok
	Pertti Hemmilä /kok	Minna Sirnö /vas
	Bjarne Kallis /kd	Pia Viitanen /sd (osittain)
	Kyösti Karjula /kesk	vjäs. Hanna-Leena Hemming /kok
	Esko Kiviranta /kesk	Timo Kalli /kesk
	Mikko Kuoppa /vas	Valto Koski /sd (osittain)
	Mika Lintilä /kesk	Lauri Kähkönen /sd (osittain)
	Tuija Nurmi /kok	Heli Paasio /sd
	Kirsi Ojansuu /vihr	Tuula Väättäinen /sd (osittain).

Valiokunnan sihteerinä jaostokäsittelyssä on toiminut

valiokuntaneuvos Jukka Vanhanen.

VASTALAUSE 1

Perustelut

Hallituksen esityksen mukaan matkailuajoneuvojen verotus perustuisi ajoneuvon kokonaispainoon, koska näiden ajoneuvojen päästötietoja ei ole saatavilla. Esityksen mukaan nykyisin 3 500 kg painavan matkailuauton omistajan maksama ajoneuvovero 0,35 euroa/päivä eli 127,75 euroa vuodessa nousisi ajoneuvon massa perustuvana vastaavanlaisena ajoneuvoverona 1,33 euroa/päivä eli 485,45 euroa vuodessa. Verotus siis kiristyisi nykyisestä lähes 280 prosenttia.

Matkailuautojen asuinosa koreja valmistetaan pääasiassa ulkomailla, eivätkä valmistajat ilmoita ajoneuvojen hiilidioksidipäästöjä, koska sitä eivät viranomaiset vaadi. Edes uusille tai uudehkoille, 1—3 vuotta vanhoille autoille päästömääriä ei siis ole saatavissa lakiesityksessä mainittavalla tavalla. Kokonaismassaltaan alle 3 500 kg:n matkailuautot rakennetaan pääasiassa samoille alustoille kuin pakettiautot. Pakettiautojen päästömittaukset tehdään valmistajan toimesta. Uusissa matkailuautoissa, jotka siis ovat yhtä vähäpäästöisiä kuin vastaavilla alustoilla toimivat pakettiautot, ei ole välttämättä niin suuria rakenteista johtuvia massaeroja, että päästömäärät kasvaisivat merkittävästi.

Matkailuauton omistaja ja käyttäjä joutuvat muihin autoilijoihin verrattuna epätasa-arvoiseen ja kohtuuttomaan asemaan joutuessaan verotetuiksi ilman, että itse pystyisivät vaikuttamaan asiaan edes matkailuauton hankintavaiheessa. Käytännössä esitys johtaisi siihen, että matkailuautoja poistettaisiin osaksi vuotta liikenteestä entistä useammin. Poiston kustan-

nukset tulisivat suoraan autoilijan maksettavaksi, mikä lisäisi autoilijan verorasitusta entisestään.

Edellä olevan perusteella esitämme, että matkailuautojen ajoneuvovero pidetään entisellään ja hiilidioksidipäästö pohjaiseen verotukseen siirrytään vasta sen jälkeen, kun matkailuautojen päästömittaukset saadaan yhteneväksi muiden ajoneuvotyyppien kanssa.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että lakiehdotus hyväksytään muutoin valiokunnan mietinnön mukaisena paitsi 10 §:n 1 momentti muutettuna seuraavasti:

Vastalauseen muutosehdotus

10 §

Perusvero

Perusveroa määrätään henkilö- ja pakettiautolle (M₁-, N₁-, M₁G- ja N₁G-luokka) sekä erikoisautolle, jonka suurin sallittu kokonaismassa on enintään 3 500 kilogrammaa. Perusveron päiväkohtaisesta määrästä säädetään liitteen verotaulukoissa. *Matkailuauton perusveron määrä päivää kohden on kuitenkin 35 senttiä.*

Helsingissä 23 päivänä lokakuuta 2009

Heli Paasio /sd
Lauri Kähkönen /sd
Kari Rajamäki /sd
Tarja Filatov /sd

Pia Viitanen /sd
Valto Koski /sd
Tuula Väättäinen /sd

VASTALAUSE 2

Perustelut

On sinänsä myönteistä, että autoverotus myös muiden kuin henkilöautojen osalta halutaan perustaa ympäristönäkökohtiin. Asuntoautojen kohdalla veromuutos johtaa tuntuvaan korotukseen. Käytännössä tämä koskee mm. keikkatyössä olevia, jotka käyttävät tällaista ajoneuvoa työmaa-aikaiseen majoitukseen. Myöskään karavaanarit eivät ole ilahuneita verotuksen muuttamisesta. Olemmekin pitäneet tärkeänä, että hallitus pikaisesti selvittäisi veroperusteita ja toisen jälkeen eduskuntaan tätä esitystä korjaavan esityksen.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että hyväksytään yksi lausuma.

Vastalauseen lausumaehdotus

Eduskunta toteaa, että asuntoautojen veronmuutos merkitsee tuntuvaan korotusta mm. keikkatyössä oleville, jotka käyttävät asuntoautoa työmaa-aikaiseen majoitukseen, ja siksi edellyttää, että hallitus selvittää pikaisesti, miten asuntoautojen verotus saatettaisiin kohtuulliselle tasolle.

Helsingissä 23 päivänä lokakuuta 2009

Mikko Kuoppa /vas
Minna Sirnö /vas